

ESPOON TARKASTUSLAUTAKUNNAN LAUSUNTO VALTUUSTOLLE VUODEN 2018 KOLMANNESTA OSAVUOSIKATSAUKSESTA

Kuntalain mukaisesti tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista kunnassa ja kuntakonsernissa sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Vuosittain laadittavan arviointikertomuksen lisäksi valtuustolle annetaan lausunnot toisesta ja kolmannelta osavuosisikatsauksesta sekä tammi-kesäkuun ja tammi-syyskuun konserniraportteista. Arvioinneissa hyödynnetään raporttien lisäksi toimielinten pöytäkirjoja ja muita asiakirjoja.

Kaupunkimaisemia

Kuva: Olli Häkämies

1 Espoon toimintaympäristö ja talous

Toimenpiteitä talouden tasapainotus- ja tuottavuusohjelma TATU:n keskeisten tavoitteiden saavuttamiseksi on määrätietoisesti jatkettava. Väestömäärän kasvu sekä palvelu- ja investointitarpeiden lisääntyminen edellyttävät kaupungin toiminnoilta kasvavaa tuottavuutta ja tehokkuutta.

Espoon asukasmäärä on tammi-syyskuussa 2018 kasvanut väestönkasvun lievästä hidastumisesta huolimatta 3 249 henkilöllä. Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan espoolaisia oli syyskuun lopussa 282 293.

Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan Espoossa oli vuoden 2018 tammi-huhtikuussa 109 000 yritystyöpaikkaa, kun edeltävinä vuosina määrä on ollut arviolta 103 000 - 105 000. Länsimetron kehityskäytävällä yritystyöpaikkoja oli arviolta 49 000, kun vuosina 2011-2017 määrä on ollut 1 000 – 2 000 paikkaa alempi.

Kaupungin palveluksessa oli lokakuun lopussa 14 319 henkilöä, mikä oli 277 henkilöä enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Kasvua oli eniten sivistystoimessa, jossa henkilöstömäärän lisäys oli 237. Henkilöstö- ja vuokratyövoimakustannusten kasvu yhteensä tammi-lokakuussa oli 2,5 prosenttia.

1.1 Kaupungin talouden kehitys

Kaupungin vuoden 2018 vuosikatteenksi ennakoidaan 192,6 milj. euroa, mikä on 38,3 milj. euroa edellisvuotta heikompi. Verotuloja kertyneen 1 500 milj. euroa. Vuoden 2018 verotulojen kasvu (9,7 milj. euroa) on jäämässä 0,6 prosenttiin edellisvuoteen verrattuna.

Toimintatulojen toteumaksi arvioidaan 380,1 milj. euroa, mikä alittaa talousarvion 5 milj. eurolla. Toimintamenojen (ilman 12,9 milj. euron valmistus omaan käyttöön -erää) ennakoidaan olevan -1 764,2 milj. euroa, mikä ylittää talousarvion 12,8 milj. eurolla.

Toimintakatteen alijäämäksi on ennakoitu -1 383 milj. euroa, mikä on 19,4 milj. euroa talousarviota heikompi.

Peruspalvelujen kehittämisrahasto tullaan purkamaan vuoden 2018 aikana ja 13,4 milj. euroa on siirretty pääkassaan sääntöjen mukaisesti.

Kaupungin investointeihin on varattu yhteensä 359 milj. euroa. Koko vuoden investointimenojen toteumaksi arvioidaan 310 milj. euroa. Nettoinvestointien arvio on 266 milj. euroa.

Tilapalvelut -liikelaitos

- Tulostavoitteeksi on asetettu 19,9 milj. euron ylijäämäinen tulos ennen varauksia. Tulostavoitteeksi ennustetaan 14,9 milj. euroa. Valtuustolle esitetään 5,0 milj. euron vähennystä liikelaitoksen tulostavoitteeseen.
- Tulostavoitteena oleva liikelaitoksen talonrakennusinvestointien hankkeiden toteutuminen valtuuston päättämän talousarvion sekä taloussuunnitelman investointiohjelman aikataulun ja kustannusarvion mukaisesti ei toteutune.

Liikelaitoksen kunnossapidon ja muun rakennuttamisen palvelujen ostojen arvioidaan ylittyvän 5,8 milj. eurolla. Palvelutuotannon ostopalveluissa siivouspalvelujen menojen kasvu on 1,2 milj. euroa yli talousarvion. Liikelaitos on resursoinut kuluvan vuoden aikana kiinteistöjen ylläpidon töihin, jotta koulut kuntoon tavoitteen vaatimukset terveellisistä työtiloista saataisiin toteutumaan.

Tilapalvelut-liikelaitoksen investointeihin varatun 83,6 milj. euron määrärahan käytön arvioidaan alittuvan 9,5 milj. eurolla. Tilapalvelujen kone- ja kalustoinvestointien määräraha on ylittynyt 3,3 milj. eurolla johtuen Tietokylän muuttokohteen kalustamisesta ja varustamisesta. Uudisrakentamisen hankkeista arvioidaan jäävän käyttämättä 11,9 milj. euroa, josta siirretään 6,9 milj. euroa ylittyville hankkeille tai hankkeille, joille ei ole budjetoitu investointimäärärahoja.

Suurpellon taseyksikkö

Suurpellon maanmyyntivoittojen arvioidaan toteutuvan 2,2 milj. euroa talousarviota pienempänä vuodelle 2018 suunnitellun tonttikaupan siirtymisen vuoksi.

- Taseyksikön käyttötalouteen esitetään 2,2 milj. euron tuloarvion vähennystä.

Taseyksikön investointimenojen ennustetta on alennettu 1,5 milj. euroa kaava-alueen III katu- ja pohjarakennustöiden ajoittuessa suunniteltua myöhemmäksi.

Suurpeltoa

Kuva: Olli Håkämies

Tapiolan taseyksikkö

Tapiolan taseyksikön maankäytösopimustulojen ennakoidaan alittuvan 7,0 milj. eurolla, koska yhteen sopimukseen sisältynyt sopimuskumppanin tontinmyynti viivästyi.

- Valtuustolle esitetään 7,0 milj. euron tuloarvion vähennystä taseyksikön käyttötalouteen.

Kaupunginhallitus päätti maaliskuussa 2018, että Kehä I parantamisen yhteydessä toteutetaan Tapiolantien silta. Hanke aikataulutettiin valmistumaan vuoden 2019 loppuun mennessä. Urakan 9,5 milj. euron kustannuksista on toteutunut vuoden 2018 aikana 5 milj. euroa. Kustannuksia ei voida kattaa muilta hankkeilta käyttämättä jäävillä määrärahoilla, kuten hankkeesta päätettäessä arvioitiin. Hankkeet ovat toteutuneet aikataulussa.

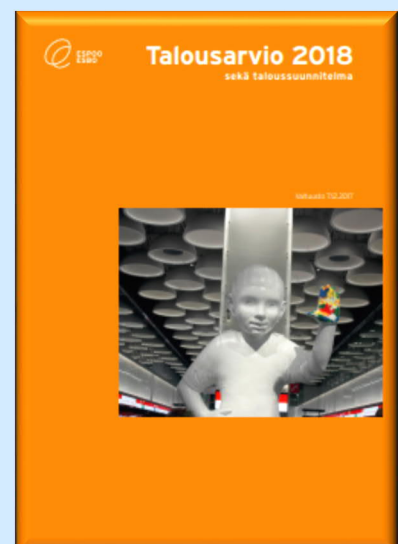
- Valtuustolle esitetään taseyksikön kunnallistekniikan investointien määrärahaan 5,0 milj. euron lisäystä.

1.2 Talousarviomäärärahojen toteutuminen sitovuustasoittain

Kolmannen osavuositarkastuksen yhteydessä tehtyjen tuloarvioiden alitusten ja määrärahalisäysten nettovaikutus on 30 milj. euroa talousarviota heikentävä.

Osavuositarkastuksessa on esitetty talousarvion toteutumistilanne sekä ennuste vuoden lopun toteumasta sitovuustasoittain. Valtuustolle esitetään kolmannen osavuositarkastuksen käsittelyn yhteydessä useita merkittäviä määrärahojen ja tuloarvioiden siirtoja ja muutoksia. Lisäksi kaupunginhallitus hyväksyi useita määrärahojen ja tuloarvioiden lisäyksiä ja siirtoja.

Tarkastuslautakunta on tarkastellut sitovien määrärahojen poikkeamia ja niiden keskeisiä syitä. Seuraavassa on esitetty toimialojen talousarvion käyttötalouden sitovien tulojen alitukset, sitovien menojen ylitykset sekä sitovien toimintakatteiden alitukset, joita on esitetty valtuuston hyväksyttäväksi.

Yleishallinto, konserniesikunta

- Yleishallinnossa menot ylittävät talousarvion 0,4 milj. euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuuskustannukset ylittyivät 2,1 milj. euroa. Ylitystä katetaan osittain muista yleishallinnon määrärahoista. Valtuustolle esitetään 0,385 milj. euron määrärahalisäystä.

Yleishallinto, konsernipalvelut

- Hankintakeskuksen toimintakatteen arvioidaan toteutuvan 0,245 milj. euroa talousarviota heikompana. Henkilöstövajauksesta johtuen toimintatulot eivät ole toteutuneet ennakoidusti.
- Ruokapalvelujen toimintakatteen arvioidaan toteutuvan 45 000 euroa muutettua talousarviota heikompana. Ennakoimattomia kustannuksia on aiheutunut yksikön väistötilojen toimitilavuokrista ja koulujen ateriakuljetusten hintojen noususta sekä syyskuussa alkaneesta IT-projektista.

Sosiaali- ja terveystoimi

- Vanhusten palveluissa tulojen alitukseksi arvioidaan 0,158 milj. euroa.
- Terveyspalveluissa tulot alittunevat 0,355 milj. eurolla.
- Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) erikoissairaanhoidon palvelusopimuksen mukaisen menojen ennakoidaan ylittävän talousarvion 7,851 milj. euroa. Espoon kaupungin erikoissairaanhoidon läheteiden määrä on kasvanut 4,6 prosenttia.
- Perhe- ja sosiaalipalvelujen menot ylittyivät 4,76 milj. eurolla. Suurimmat ylitykset ovat lasten sijaishuollon ostopalveluissa sekä vammaispalveluissa. Lasten ja nuorten sijoitusten määrä oli syyskuun tilanteessa kasvanut 6,4 prosenttia edellisvuoteen verrattuna ja laitospalvelujen ostoissa hoitovuorokausia on 12,4 prosenttia edellisvuotta enemmän. Vammaispalveluissa laitoshoidon purku sekä asumiseen ja työ- ja päivätoimintaan kohdistuva asiakasmäärän kasvu vaikuttaa menoylitykseen.

Tekninen ja ympäristötoimi

- Teknisen lautakunnan (pl. ulkopuoliset työt ja rakentaminen) maankäyttösopimusmaksujen tuloutuksen käyttötalouteen arvioidaan jäävän 8,0 milj. euroa talousarviota pienemmäksi, koska maksuilla rahoitettavat kunnallistekniikan investoinnit eivät ole vastaavasti toteutuneet. Valtuustolle esitetään teknisen lautakunnan tuloarvion vähentämistä 8,0 milj. eurolla. Vastaavasti valtuustolle esitetään investointeihin kaupunkitekniikan sopimusrakentamisen määrärahan vähennystä 8,0 milj. eurolla.

1.3 Työttömyystilanteen kehitys ja kaupungin työmarkkinatukimenojen kasvu

Työmarkkinatuen kuntaosuuskustannukset, ns. sakkomaksut, ovat laskeneet edellisestä vuodesta. Kustannukset ylittävät kuitenkin talousarviossa arvioidun 2,1 milj. eurolla koko vuoden ennusteen ollessa 19,6 milj. euroa.

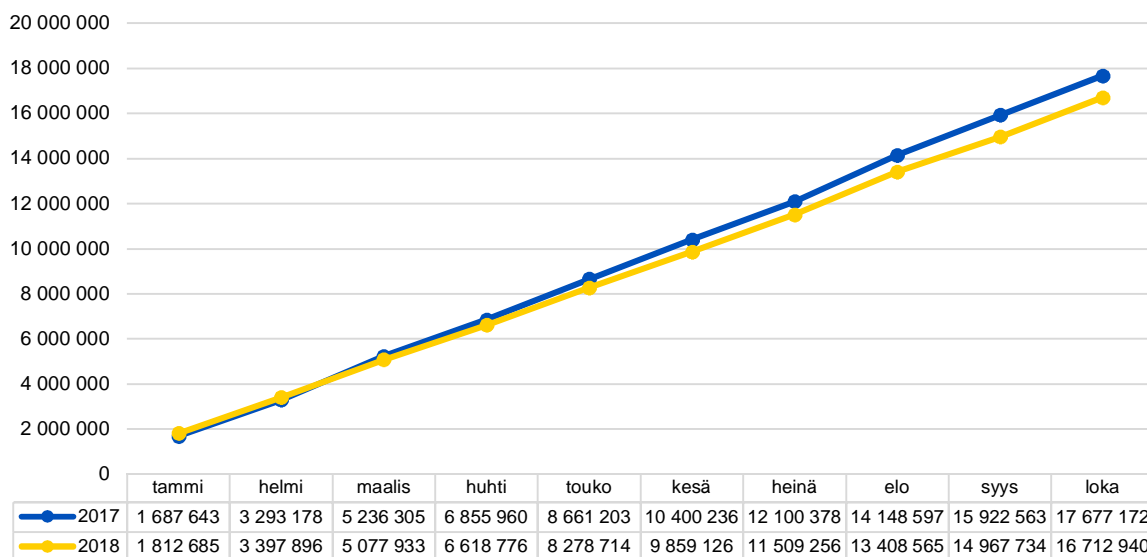
Kaupungin on jatkettava työllistämistä edistäviä toimenpiteitä, joiden seurauksena kuntaosuuskustannuksia saataisiin edelleen alennettua.

Syyskuun lopussa työttömyysaste oli osavuosisikatsauksen mukaan Espoossa 7,6 prosenttia, mikä oli 1,1 prosenttiyksikköä edellisvuoden vastaavaa ajankohtaa alhaisempi. Työttömiä työnhakijoita Espoossa oli yhteensä 10 858. Koko maan työttömyysaste oli 8,8 prosenttia.

- ❖ Alle 25-vuotiaiden espoolaisten työttömyysaste oli 7,1 prosenttia, mikä oli noin 0,5 prosenttiyksikköä vuoden takaista alhaisempi. Espoossa alle 25-vuotiaiden työttömien määrä oli 982.
- ❖ Korkeasti koulutettujen osuus Espoon kaikista työttömistä on noin kolmannes.
- ❖ Ulkomaan kansalaisten työttömyysaste oli Espoossa 17,2 prosenttia, mikä oli 3,8 prosenttiyksikköä edellisvuoden vastaavaa ajankohtaa alhaisempi.
- ❖ Pitkäaikaistyöttömiä oli 3 655, mikä oli 23,6 prosenttia vähemmän kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana.

Espoon työ- ja elinkeinotoimistossa oli syyskuun lopussa 1 948 avointa työpaikkaa, mikä oli 8 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Työmarkkinatilanteen hyvä kehitys heijastui positiivisesti muiden kohderyhmien työllisyyteen, mutta yli 1 000 päivää työmarkkinatukea saaneiden määrä (1 811) pysyi ennallaan. Työmarkkinatuen kuntaosuuskustannusten koko vuoden ennuste on 19,6 milj. euroa, kun summa vuonna 2017 oli 21,1 milj. euroa. Espoon työllisyysmäärärahat vuonna 2018 ovat kaikkiaan noin 30 milj. euroa.

Työmarkkinatuen kumulatiiviset kuntaosuuskustannukset Espoossa tammi-lokakuussa vuosina 2017-2018

Lähde: Espoon kaupungin kirjanpitojärjestelmä 22.11.2018

2 Espoo-tarina 2017 – 2021

Espoo-tarinan tulostavoitteista osa on erittäin haastavia, ja niiden toteuttamista ja seurantaan tulee jatkaa koko valtuustokauden ajan, jotta kehitys ja hyödyt saadaan näkyviin.

Tilinpäätöksen tulostarkenteissa tulee esittää kaikkien tulostavoitteiden edistämiseksi tehdyt toimenpiteet sekä keinot, joilla asetettuihin tulostavoitteisiin päästään.

Espoo-tarina on kaupungin toimintaa ja kehittämistä ohjaava strategia, jota toteutetaan toimiala- ja yksikkötasoisilla tarinoilla ja tulostarkenteilla sekä poikkihallinnollisilla kehitysohjelmilla. Espoo-tarinan strategiaperusta sisältää vision, arvot ja toimintaperiaatteet sekä osa-alueittain päämäärät ja valtuustokauden tavoitteet. Valtuustokauden tavoitteista ja toimenpiteistä johdetaan vuosittain kaupungin ja toimialojen sitovat tulostarkenteet ja määritellään niille mittarit.

Tulostarkenteista 15 on sivistyksen ja hyvinvoinnin osa-alueella. Talous, henkilöstö ja johtaminen -osa-alueella on 13 tulostarkentetta. Ympäristö, rakentaminen ja liikenne osa-alueella on kahdeksan tulostarkentetta ja elinvoima, kilpailukyky ja työllisyys osa-alueella kolme tulostarkentetta. *Palvelutuotannon tuottavuus paranee vähintään 1,0 % -tulostarkente* on kaupunkiyhteinen tulostarkente.

2.1 Toimialoille asetettujen sitovien tulostavoitteiden toteutumisen arviointi

Tulostavoitteiden tehtävänä on ohjata kaupungin toimintaa valtuuston päättämään suuntaan. Tarkastuslautakunnan lakisääteisiin tehtäviin kuuluu tulostavoitteiden toteutumisen arviointi. Ohjausvaikutuksen ja arvioinnin mahdollistamiseksi asetettavien tulostavoitteiden ja mittareiden tulee olla yksiselitteisiä ja niille tulee ilmoittaa lähtö- ja tavoitetasot. Tulostavoitteiden tulee olla mitattavissa joko määrällisesti tai laadullisesti.

Asetetuista 39 tulostavoitteesta jäänee osavuosisikatsauksen mukaan 15 toteutumatta ja kahden tulostavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan toteutumatta on jäämässä 16 tulostavoitetta ja seitsemän tulostavoitteen toteutumiseen liittyy vielä epävarmuutta tai toteutumista ei voitu puutteellisten tietojen vuoksi kattavasti arvioida.

Tilinpäätöksessä tulostavoitteiden toteutumisen raportoinnin tulee olla selkeää ja kattavaa, jotta toteutumista voidaan arvioida. Tulostavoitteissa tulee esittää tulostavoitteen ja mittarien/arviointikriteerien tarkat toteutumattiedot sekä sitovan tulostavoitteen toteuttamiseksi tehdyt keskeiset kaupungin toimenpiteet.

Valtuusto on asettanut talousarviossa toimialoille 39 sitovaa tulostavoitetta. Tulostavoitteiden toteutumistilanteesta on raportoitu toimialojen tulostavoitteissa. Osavuosisikatsauksessa on arvioitu 22 tulostavoitteen toteutuvan. Valtuustolta haetaan poikkeamaa 15 tulostavoitteelle, joiden arvioidaan jäävän toteutumatta. Lisäksi kahden tulostavoitteen toteutuminen voidaan arvioida vasta tilikauden päätyttyä.

Tarkastuslautakunta tulee arvioimaan tulostavoitteiden toteutumista kattavasti arviointikertomuksessaan vuodelta 2018. Tulostavoitteiden toteutumista arvioidaan tulostavoitteissa esitettyjen tietojen perusteella.

Vuoden 2018 tulostavoitteiden toteutuminen osavuosisikatsauksen tulostavoitteissa esitettyjen tietojen perusteella

	Tulostavoitteet yhteensä	Valtuustolta haettu poikkeamaa	Tarkastuslautakunnan arvio		
			Toteutuksessa	Ei toteutuksessa	Ei voida vielä arvioida
Konserniesikunta	11	4	4	4	3
Konsernipalvelut	1	-	1	-	-
Sosiaali- ja terveystoimi	12	6	4	7	1
Sivistystoimi	8	4	4	4	-
Tekninen ja ympäristötoimi	7	1	3	1	3
Yhteensä	39	15	16	16	7

Lausunnossa ei toisteta niitä toteutumatta jäämässä olevia tulostavoitteita, joihin on haettu poikkeamaa valtuustolta. Seuraavassa esitettyyn tarkastuslautakunnan toteutuma-arvioon on keltaisella nuolella merkitty tulostavoitteet, joita ei voida vielä arvioida tai joiden toteutumiseen liittyy epävarmuutta ja punaisella nuolella tulostavoite, joka tarkastuslautakunnan arvion mukaan on jäämässä toteutumatta.

Konserniesikunta

- Tulostavoitetta nuorten ja maahanmuuttajien työllisyyden edistämisestä aktiivisin toimenpitein ei voida tuloskortissa esitettyjen tietojen perusteella kattavasti arvioida, koska nuorten työllisyyttä edistäviä aktiivisia toimenpiteitä ei ole esitetty. Mittarina oleva nuorten työttömyysaste on laskenut.
- Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopulla -tulostavoitteen toteutumista ei voida arvioida tuloskortissa esitettyjen tietojen perusteella.
- Työhyvinvointimatriisin lukuarvon kasvamista koskevan tulostavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida, koska seurantatieto saadaan helmikuussa 2019.

Sosiaali- ja terveystoimi

- Tarve lasten ja nuorten psykiatriin palveluihin vähenee -tulostavoite kokonaisuutena ei tarkastuslautakunnan arvion mukaan ole toteutumassa. Syyskuussa 2018 Lastenpsykiatrian asiakkaita oli 810, kun edellisvuoden syyskuussa heitä oli 766.
- Vanhustenpalvelujen tulostavoitteen, jonka mukaan itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus 65 vuotta täyttäneistä vähenee, arviointitiedot ovat käytettävissä vuonna 2019.

Sivistystoimi

- Toteutuvaksi arvioitujen tulostavoitteiden toteutumatietoja tulee tilinpäätöksessä kuvata osavuosi- katsauksessa esitettyä tarkemmin. Esimerkiksi koulu palveluna -kokeilua koskevan tulostavoitteen kohdalla oli mainittu vain yksi kokeilu tavoitteena olleen vähintään kahden kokeilun sijasta.

Tekninen ja ympäristötoimi

- Palvelutuotanto kehittyi asukas- ja asiakaslähtöisesti ja kustannusvaikuttavasti monituottajamallia hyödyntäen -tulostavoitetta ei voida vielä kattavasti arvioida, koska keskeisenä mittarina olevan Kaupunki ja kuntapalveluiden -kyselyn asuinkuntaindeksin tulokset ovat käytettävissä vasta loppuvuodesta.
- Toimitilat tukevat palvelujen toteuttamista kustannustehokkaasti -tulostavoitteen toteutumista ei voida tuloskortissa esitettyjen tietojen perusteella arvioida, koska mittariksi asetetun kustannustehokkuuden arviointi edellyttää toteutumatietoja kustannustehokkuudesta.
- Maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimuksen asuntotuotantoa ja liikennettä koskevien velvoitteiden täyttämistä koskevaa tavoitetta ei voida tuloskortissa esitettyjen tietojen perusteella kattavasti arvioida.

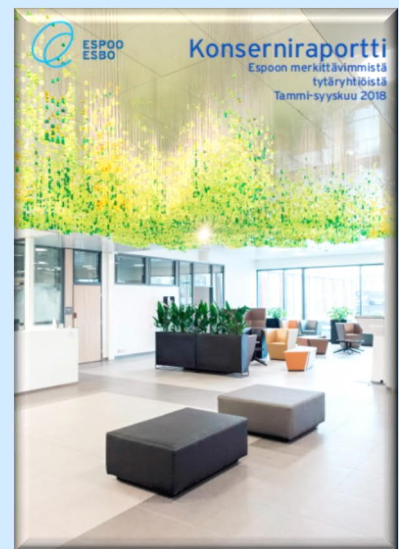
2.2 Konserniyhteisöille asetettujen sitovien tulostavoitteiden ja talouden toteutuman arviointi

Tammi-syyskuun konserniraportti sisältää Espoo-konsernin tärkeimpien tytäryhteisöiden talouteen ja toimintaan liittyvät olennaiset tiedot. Espoo-konsernin tärkeimpien tytäryhtiöiden tulosten ennustetaan toteutuvan talousarvioiden mukaisina.

Vuoden 2018 talousarviossa konserniyhteisöille on asetettu 24 sitovaa tulostavoitetta, joista yhdeksän tytäryhtiöille ja 15 kuntayhtymille.

Tytäryhteisöjen tulostavoitteiden toteutumisesta on raportoitu tammi-syyskuun konserniraportissa. Tytäryhtiöille asetettuja tulostavoitteita vuodelle 2018 on yhdeksän, joista konserniraportin mukaan kahdeksan arvioidaan toteutuvan.

Kuntayhtymille asetetuista tulostavoitteista suurta osaa voidaan arvioida vasta tilikauden päättymisen jälkeen.

Tarkastuslautakunta on arvioinut konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumista. Tytäryhteisöille asetetuista tavoitteista on tarkastuslautakunnan arvon mukaan toteutumassa kuusi tavoitetta. Yksi tavoite jäänee toteutumatta ja kahden tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.

Espoon Asunnot Oy:lle on asetettu kolme tavoitetta, joista

- Yhtiö toteuttaa asunto-ohjelmassa päätetyn asuntomäärän -tulostavoite ei konserniraportin mukaan toteudu. Asunto-ohjelmassa tavoitteeksi on asetettu, että Espoon Asunnot Oy toteuttaa vuosittain keskimäärin 400 valtion tukeman vuokra-asunnon rakentamisen, nelivuotisella asunto-ohjelmakaudella yhteensä 1 600 asuntoa. Arvio vuoden 2018 toteutumasta on 374 asuntoa.
- Asukastyytyväisyys on vähintään vuoden 2017 tasolla ja asukaspalvelua on kehitetty -tavoitteen toteutumista ei voida konserniraportin perusteella arvioida.

Espoo Catering Oy:lle asetusta kolmesta tavoitteesta

- asiakastyytyväisyyskyselyn kokonaisarvosanaa koskevaa tavoitetta ei voida arvioida, koska vuoden 2018 kysely tehdään vasta loppuvuonna.

*Tarkastuslautakunta nostaa esille kuntayhtymille asetetuista tavoitteista **Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä HSL:lle** asetetun tulostavoitteen.*

- Joukkoliikenteen palvelutason parantumisesta Länsimetron käynnistyttyä koskevan tulostavoitteen toteutumista ei voida arvioida, koska tammi-syyskuun konserniraportissa ei ole esitetty HSL:ää koskevia tietoja. Tulostavoitteen arviointikriteereinä ovat joukkoliikenteen saavutettavuus ja asukastyytyväisyystutkimus. Tammi-kesäkuun konserniraportissa oli todettu, että tavoitteen toteutuminen arvioidaan myöhemmin.

Ilmakuva Tapiolasta

Kuva: Jyrki Vesa

3 Länsimetro -hanke sekä liityntäliikenne

Espoon valtuustokauden tavoitteeksi on asetettu, että joukkoliikenne on sujuvaa ja sen osuus kasvaa. Espoon on jatkettava Länsimetron liityntäliikenteen toimivuuden arviointia ja seurattava matkustajamäärien kehitystä sekä kulkutapamuutoksia ja tehtävä tiivistä yhteistyötä HSL:n kanssa, jotta voidaan huolehtia joukkoliikenteen sujuvuudesta.

Länsimetron liikennöinti alkoi marraskuussa 2017. HSL:n antamien alustavien tietojen mukaan metro on kasvattanut joukkoliikenteen käyttöä Espoossa. Espoosta Helsinkiin arkisin tehtyjen joukkoliikenteen matkojen määrä kasvoi joulukuusta 2017 tammikuuhun 2018 noin 11 prosenttia, ja kasvu painottui metron. Vuoden 2018 tammi–lokakuussa espoolaiset ovat ostaneet matkakortille ja mobiilisovelluksella 7,3 prosenttia enemmän lipputuotteita kuin vuoden 2017 vastaavana aikana. Samaan aikaan henkilöautoliikenteen kasvun Länsiväylällä raportoidaan taittuneen.

Osalla Espoon alueista matka-ajat Helsingin keskustaan pidentyivät suorien linja-autoyhteyksien loputtua. Ruuhka-aikoina metron käyttökapasiteetti on ylittynyt. Metroliikenteen kuormituksen keventämiseksi ja matka-aikojen nopeuttamiseksi HSL otti lokakuussa 2018 käyttöön neljä ruuhka-aikoina liikennöivää bussilinjaa Kampin ja Espoon länsiosien välille siihen saakka, kunnes metron laajennus Matinkylästä Kivenlahteen valmistuu.

Metron kapasiteetin lisäämiseksi vastaamaan myös tulevaisuuden tarpeita Länsimetroyhtiö ja HSL sekä HKL ovat alustavasti selvittäneet yhtenä vaihtoehtona kääntöraiteen rakennuttamista Matinkylään. Selvityksen mukaan kääntöraiteen rakennuttaminen maksaisi 100 milj. euroa, siirtäisi metron kakkosvaiheen valmistumista puolellatoista vuodelle ja aiheuttaisi samaksi ajaksi poikkeusjärjestelyjä Matinkylän liikenteeseen. Espoon kaupunki ei ole pitänyt Matinkylän kääntöraiteen rakennuttamista oikeana ratkaisuna metron tämän hetken ruuhkien purkamiseen.

Länsimetron II-vaiheen Matinkylä-Kivenlahti osuuden rakentaminen on edennyt aikataulussa ja kustannusarvion mukaisesti. Länsimetron II-vaiheessa rakennetaan Espoonlahden maanalainen metroasema ja siihen liittyvät sisäänkäynnit sekä bussiterminaali kauppakeskuksen yhteyteen. Suunnitelmamuutoksista johtuen viiveet kauppakeskuksen rakentamisessa voivat hidastaa Länsimetron II-vaiheen aikataulua, mikäli kauppakeskuksen rakennuttamiseen liittyviä aikataulukysymyksiä ei saada kohtuullisessa ajassa ratkaistua. Metroyhtiö on tunnistanut riskin ja huomioi tämän II-vaiheen suunnittelussa.

4 Espoon talouden tietojärjestelmäkokonaisuuden uudistaminen sekä konserniyhteisöjen hallitusjäsenyydet

Kaupunginhallituksen on huolehdittava, että hankittava talouden tietojärjestelmäkoko-
naisuus tulee palvelemaan mahdollisimman hyvin Espoon johtamisen ja päätöksenteon
tarpeita kaupungin ICT-linjaukset huomioon ottaen.

Konserniyhteisöjen hallitusten jäsenten valinnat tulee tehdä huolellisesti esteellisyys-
säännökset huomioiden, jotta Espoo-konsernin päätöksenteko on eettisesti kestävä,
toimivaa ja tehokasta.

Espoon kaupungin talous-, palkka- ja henkilös-
töhallinnon tietojärjestelmät ovat yli kymmenen
vuotta vanhoja ja järjestelmien teknologia on
vanhentunutta. Päätöksentekoa korvaavan ta-
loushallinnon tietojärjestelmän hankinnasta on
lykätty sote- ja maakuntauudistuksen sekä PKS-
erillISRatkaisun keskeneräisyyden takia. Ratkai-
sua valmistellaan ja talouden tietojärjestelmäko-
naisuuden uudistaminen tuotaneen kaupun-
ginhallituksen päätettäväksi vuoden 2018
aikana.

Espoo omistaa osuuden Kuntien Tiera Oy:stä, jolle kaupunki on maksanut merkittäviä ennakko-
maksuja taloushallinnon tietojärjestelmän kehittämisestä. Espoon lisäksi Kuntien Tieralla on noin
300 muuta omistajaa. Kuntien Tiera on In house -yhtiö, jolta voidaan hankkia palveluja ilman
kilpailutusta.

Espoo on keväällä 2018 pyytänyt ulkopuolisilta asiantuntijoilta oikeudellisen selvityksen konser-
nijohtossa toimivan viranhaltijan tai luottamushenkilön asemasta konserniyhtiön hallituksessa.
Espoon saaman selvityksen mukaan konsernijohtossa olevia viranhaltijoita ja luottamushenki-
löitä voidaan lähtökohtaisesti valita konserniyhtiöiden hallituksen jäseniksi. Päätöksenteossa on
huomioitava esteellisyysäännökset yhtiön päätöksenteossa ja kaupungin virkatehtävissä.

Kaupunginhallitus sai kirjallisen selvityksen koskien Espoon kaupungin hankintoja Kuntien Tiera
Oy:itä sekä luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden toimimisesta konserni- ja muiden yhtiöiden
hallituksissa. Kaupunginhallitus päätti 12.11.2018 kokouksessaan, että tuotaessa järjestelmän
uudistamisasia päätettäväksi siihen liitetään ulkopuolien kokonaisselvitys Espoolle parhaiten so-
pivan ratkaisun löytämiseksi. Lisäksi tehtiin viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden asemaa tar-
kentava selvityspyyntö ulkopuolisille asiantuntijoille ja tarkennetaan Espoon eettisiä ohjeita es-
teellisyuden huomioimisen käytännöissä.

Tarkastuslautakunnalla on ollut kaupunginhallituksen saama kirjallinen selvitys käytössään. Li-
säksi tarkastuslautakunta on kuullut asiassa kaupunginhallituksen puheenjohtajaa, johtavia vi-
ranhaltijoita sekä JHT-tilintarkastajaa ja saanut vastaukset kirjallisiin kysymyksiinsä. Tarkastus-
lautakunta jatkaa talouden tietojärjestelmäkokonaisuuden uudistamisen tarkastelua ja tulee an-
tamaan asiasta arvionsa vuoden 2018 arviointikertomuksessa.

Tarkastuslautakunta 28.11.2018